

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan natuur+

Gemert, Deel - Groenesteeg

Gemeente Gemert-Bakel

Datum: 14 april 2023
Projectnummer: 220390

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied, zoekgebied en omgeving	3
2	Wettelijk kader	11
2.1	Gebiedsbescherming	11
2.2	Soortenbescherming	12
2.3	Bescherming houtopstanden	13
3	Onderzoeksmethode	14
3.1	Deskundigheid	14
3.2	Definitie product	14
3.3	Werkwijze	14
4	Aanwezigheid wettelijk beschermde gebieden en soorten	16
4.1	Ligging beschermde gebieden	16
4.2	Aanwezigheid beschermde soorten	17
4.3	Aanwezigheid houtopstanden	32
5	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	33
5.1	Mogelijke effecten op beschermde gebieden	33
5.2	Mogelijke effecten op beschermde soorten	34
5.3	Mogelijke effecten op beschermde houtopstanden	38
6	Kansen voor versterken natuurwaarden	41
6.1	Natuurversterking met de Vijf V's voor Fauna	41
6.2	Algemene kansen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.3	Robuuste structuren	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.4	Herstel fijnmazig landschap	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7	Conclusie	44
7.1	Gebiedsbescherming	44
7.2	Soortenbescherming	44
7.3	Bescherming houtopstanden	45
7.4	Kansen voor versterken natuurwaarden	46
7.5	Vervolgstappen	46

Geraadpleegde bronnen

Bijlage 1. Wettelijk kader

Bijlage 2. Foto's van plangebied

**Bijlage 3, overzicht mogelijk aanwezige beschermde
soorten en advies**

Luchtfoto met de ligging van het te betreden WVG-gebied (rood omkaderd), niet te betreden WVG-gebied (oranje omkaderd) en zoekgebieden (blauw omkaderd). Bron: ArcGis.

Op 22 maart 2023 heeft een veldbezoek aan de locatie plaatsgevonden. De gemeente heeft een WVG gevestigd op de percelen. Deze percelen samen worden in dit rapport beschouwd als plangebied. De gemeente heeft met de meeste van de eigenaren contact hierover gehad. Dit betreft de eigenaren van de rood omkaderde gebieden op voorgaande afbeelding. Deze zijn derhalve in het kader van het onderzoek betreden. Van het oranje omkaderde gebied heeft de gemeente de eigenaren nog niet kunnen spreken. Derhalve zijn deze percelen tijdens het veldbezoek niet betreden. Vanuit stedenbouwkundig en ecologisch oogpunt zijn de blauw omkaderde gebieden ook interessant. Deze zijn betreden, waar dit mogelijk was en worden in dit rapport aangeduid als zoekgebied.

1.2.1.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is circa 27 ha groot en bestaat grotendeels uit agrarische gronden. Het betreft voornamelijk akkers voor asperges en andere gewassen. Ten tijde van het veldbezoek stond op een aantal percelen gras. Echter, deze percelen waren niet omheind, dus we gaan ervan uit dat deze percelen niet beweid worden. De overige percelen waren kale akkers. Andere functies in het plangebied zijn in de afbeelding van paragraaf 1.2.1.4 weergegeven en zijn hieronder beschreven:

- Paardenweide, omheind en kort begraasd.
- Smalle sloot met steile oevers 1. Op het water is een kwelvlies aanwezig, wat aan geeft dat de sloot onder invloed van kwelwater uit de omgeving staat.
- Bosje rond Deelse Kampen 11. Hier zijn verschillende soorten bomen aanwezig, zoals berk, wilg, populier en eik en daarnaast ook veel verschillende struiken. Het geheel oogt verruigd.

- Smalle sloot met steile oevers 2. Hier was nog oud riet aanwezig wat nog niet gemaaid is.

Navolgende afbeeldingen geven een eerste impressie van hoe het plangebied eruit ziet. In bijlage 2 is een groot aantal foto's opgenomen, om hier een beter beeld van te krijgen.

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit (asperge)akkers.

Smalle sloot met steile oevers 1, in het westelijk deel van het plangebied. Deze staat onder invloed van kwelwater.

Omheinde en kort begraasde paardenweide in het zuidelijk deel van het plangebied.

Bosje rond Deelse Kampen 11 met omliggend agrarisch perceel.

1.2.1.2 Zoekgebieden

Het zoekgebied ten zuiden van het plangebied bestaat ook grotendeels uit een akker en weiland. Het meest oostelijke deel is natuurlijker ingericht. Dit terrein was grotendeels afgeschermd met een hek, maar is ook deels opengesteld voor publiek. Hier zijn elementen aanwezig als bosjes, een houtwal, populiersingel en meidoornhaag. Het zoekgebied ten noorden van het plangebied bestaat in zijn geheel uit een akker. Zie navolgende afbeeldingen en bijlage 2 voor een impressie van de zoekgebieden.

Het oostelijk deel van het zuidelijke zoekgebied heeft een natuurlijke inrichting.

Het overige deel van het zuidelijk zoekgebied heeft een agrarische inrichting.

Foto met links het noordelijk zoekgebied (akker) in het midden de Groenesteeg en rechts het noorden van het plangebied.

1.2.1.3 Omgeving

Vanuit ecologisch oogpunt is de beschouwing van de omgeving essentieel om uiteindelijk tot een waardevolle natuurlijke inrichting van het plangebied te komen. In de omgeving van het plangebied en zoekgebieden zijn de volgende opvallende natuurlijke elementen aanwezig (zie ook voor foto's bijlage 2):

- Molenbroekse loop. Deze beek stroomt vanuit de kern van Gemert langs de zuidzijde van het zuidelijk zoekgebied en vervolgens langs de westzijde van het plangebied. Ten zuiden van het zoekgebied oogt de beek relatief natuurlijk, met relatief flauwe oevers. Ter hoogte van het noordelijk zoekgebied loopt een robuuste houtwal met oude bomen langs de beek.
- Peelsche loop. Deze loopt ten noorden van het noordelijk zoekgebied. Deze beek is in 2017 vanaf het Zwarte Water tot aan de uitmonding in de AA ingericht tot een natuurlijke en robuuste beek, waarin de natuurlijke stroming is hersteld. Langs de beek is een groene zone aanwezig. Zo loopt direct ten noorden van de beek een robuuste houtwal.
- Klein bos ten noorden van Peelsche loop. Dit bos sluit aan de zuidzijde aan op de groene zone langs de Peelsche loop.
- Slootje tussen Deel 80 en 82. Aanwezigheid van een kwelvlies en bosanemoon in hoog in de oever van de sloot.
- Ten oosten van het plangebied is een volkstuincomplex aanwezig. Ten noorden hiervan is recent een houtsingel aangeplant.
- Bossingel ten westen van het noordelijk zoekgebied. Een robuuste singel met oude bomen, zoals zomereik en kers.

- Bomenrijen. Deze zijn over het algemeen langs de wegen aanwezig en vallen daarmee officieel niet binnen het plangebied. Vanwege het feit dat ze direct aan het plangebied grenzen, worden ze wel meegenomen in de beoordeling.
- Langs de Deel, tussen de Molenbroekseloop en Deel 95 bevindt zich een vrijwel ononderbroken bomenrij, met onder andere knotwilgen.
- Ook langs de Groenesteeg zijn bomen aanwezig, al is deze bomenrij op meerdere plekken onderbroken. Deze bestaat uit zomereiken en knotberken.
- Langs de Deelse Kampen zijn ook bomen aanwezig. Ter hoogte van Deelse Kampen 11 bevindt zich een rij populieren. Deze loopt aan de noordzijde door met knotwilgen. Ook langs de zuidzijde van de Deelse Kampen staan enkele bomen.
- Ten westen van en haaks op het plangebied sluiten twee bomenrijen aan op de westzijde van het plangebied. Tussen de bomenrijen oogt de vegetatie verruigd. Onduidelijk is wat de functie van dit perceel is.

1.2.1.4 Overzicht van opvallende elementen

Bijlage 4 geeft de in de paragraaf 1.2.1.1 tot en met 1.2.1.3 beschreven elementen weer.

1.2.2 Toekomstige situatie

Concrete toekomstplannen voor deze locatie zijn er nog niet. In deze fase wordt onderzocht of in het plangebied woningen gerealiseerd kunnen worden. Echter, de precieze uitwerking daarvan is nog onduidelijk. Omdat nog geen concrete plannen bekend zijn, wordt enerzijds van het worstcasescenario uitgegaan dat het gehele plangebied aangepast kan worden. Anderzijds worden in dit rapport juist ook zaken benoemd om natuurlijke elementen in de toekomstige situatie op te nemen.

2 Wettelijk kader

Hieronder staat een samenvatting van het wettelijk kader. Een uitgebreide beschrijving staat in bijlage 1.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Op grond van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen.

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significant negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt.

2.1.2 *Natuurnetwerk Nederland*

De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Voor dit netwerk geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd. Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

In de provinciale Structuurvisie ruimtelijke ordening maakt de provincie Noord-Brabant onderscheid tussen de 'groenblauwe structuur' en het 'gemengd landelijk gebied'. De groenblauwe structuur omvat de samenhangende gebieden waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden. De kern wordt gevormd door het Natuurnetwerk Brabant (NNB) inclusief de ecologische verbindingzones. Het NNB is het deel van de NNN dat in Noord-Brabant ligt. Daarnaast maken ook gebieden voor

waterberging en de zogeheten 'groenblauwe mantel' deel uit van de groenblauwe structuur. De groenblauwe mantel ligt rondom de kerngebieden en bestaat overwegend uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Binnen deze mantel liggen kansen voor recreatie en ook groene gebieden nabij het stedelijk gebied behoren tot deze mantel.

Als ecologische waarden en kenmerken van het NNB gelden de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart van het Natuurbeheerplan. De bescherming van het NNB strekt zich uit tot buiten de begrenzing van het NNB, via artikel 3.16 van de Interim Omgevingsverordening (geconsolideerde versie 8 december 2020). In dit lid is bepaald dat een bestemmingsplan dat een ontwikkeling toelaat die een aantasting geeft van ecologische waarden en kenmerken in het NNB, anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten waar mogelijk beperkt en overblijvende negatieve effecten compenseert. Onder voorwaarden zijn ontwikkelingen mogelijk binnen het NNB. Hierbij worden in de Omgevingsverordening vier mogelijkheden onderscheiden; het toepassen van een saldo-benadering, een kleinschalige uitbreiding, het toepassen van het nee, tenzij-principe en een kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling. De provinciale regels met betrekking tot natuur kunnen wel externe werking hebben.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten, voor Habitatrichtlijnsoorten en voor andere soorten. Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Noord-Brabant heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden.

2.3 Bescherming houtopstanden

Het is in het kader van de Wet natuurbescherming verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn onder meer niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Deskundigheid

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staan bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om aan onze standaard te voldoen, wordt ecologisch onderzoek enkel uitgevoerd door deskundigen. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van de ecologie van de betreffende soorten. Onze deskundigen voldoen aan de eisen van een ecologisch deskundige zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland die stelt. Ecologen in opleiding tot deskundige werken altijd onder begeleiding van een deskundige.

3.2 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “quick scan natuur”. Dit bestaat uit een “quickscan soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020), aangevuld met verkennende analyse op het gebied van gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland) en een verkennende analyse op het gebied van houtopstanden.

3.3 Werkwijze

Voor het onderzoek werd een bureaustudie uitgevoerd en werd een veldbezoek aan de locatie gebracht. Als eerste werd voor het onderzoek, op basis van informatie van de opdrachtgever, het plangebied en zoekgebieden in beeld gebracht en werden de toekomstige ontwikkelingen beschreven. Vervolgens werd onderzocht welke beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van de gebieden zijn te verwachten. Ook is gekeken naar rode lijstsoorten. Hiervoor werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 2 maart 2023, waarbij waarnemingen van de afgelopen 10 jaar werden opgevraagd. Aanvullend hierbij is gebruik gemaakt van andere bronnen, als websites en verspreidingsatlassen. Bij deze bureaustudie werd ook de ligging van de gebieden ten opzichte van Natura 2000-gebieden en gebieden die via de provinciale verordening zijn beschermd onderzocht. Hiervoor werd onder meer informatie van de website van de provincie geraadpleegd.

Vervolgens werd een veldbezoek aan de gebieden en de directe omgeving ervan gebracht. Dit bezoek vond plaats op 21 maart 2023. Bij de start van het veldbezoek was sprake van lichte regen. In de loop van de dag klaarde het steeds verder op tot circa halfbewolking. De temperatuur schommelde tussen de 8 en 14 graden Celsius. Windkracht varieerde tussen 3 en 4 Bft. Doel van deze veldverkenning was om in het plangebied (niet in de zoekgebieden) een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid van het plangebied voor de verschillende wettelijk beschermde soortgroepen te beoordelen. In zowel het plangebied alsook de zoekgebieden werd ook een inschatting gemaakt voor de geschiktheid van overige waardevolle en interessante plant- en diersoorten, in het kader van de kansen voor een natuurinclusief

ontwerp van het gebied. Het veldbezoek heeft niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

Met de gegevens uit de bureaustudie en het veldbezoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden. Op basis van deze inschatting is een advies opgesteld met aanbevelingen voor vervolgstappen. Naast de wettelijk beschermde natuur is vervolgens ook een inschatting gemaakt voor kansen voor de natuur in relatie tot het ontwerp van de voorziene nieuwe woonwijk. Nadat het eerste conceptrapport gereed was, is dit beoordeeld op inhoud en vorm door een deskundig collega. Het commentaar is vervolgens besproken en verwerkt, om zo tot een eensluidend advies te komen.

4 Aanwezigheid wettelijk beschermde gebieden en soorten

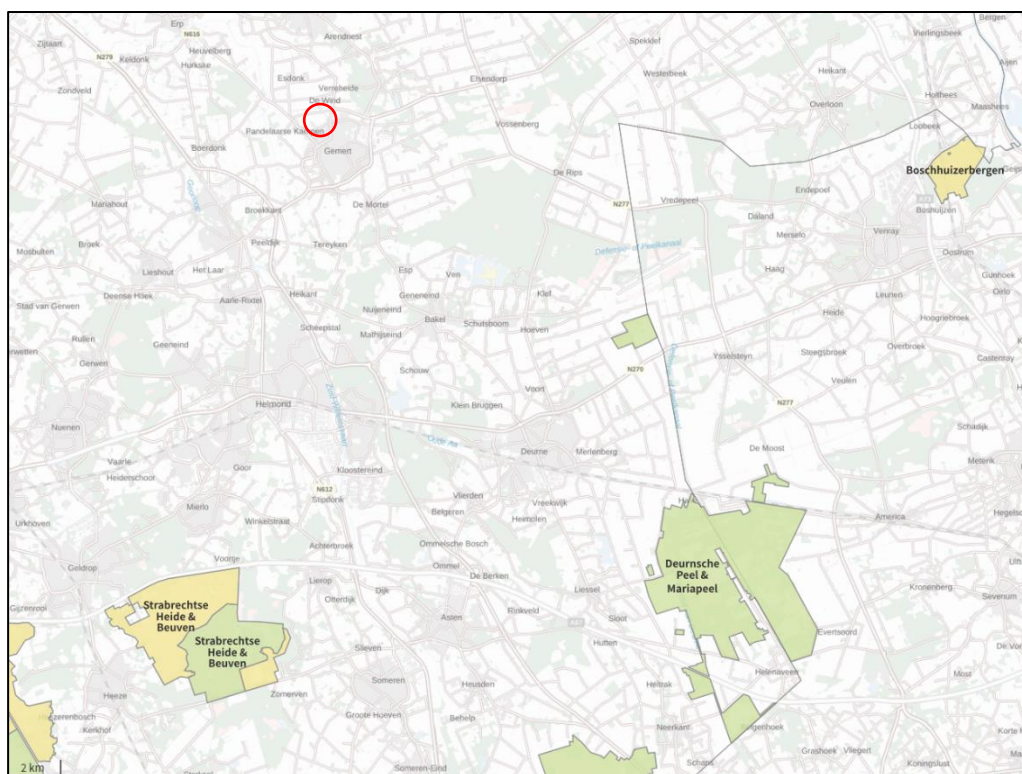
In dit hoofdstuk beschrijven wij de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en beschrijven we de kans op de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten. In het volgende hoofdstuk volgt een beoordeling van de mogelijke effecten op beschermde gebieden en beschermde soorten ten gevolge van de ontwikkeling.

4.1 Ligging beschermde gebieden

4.1.1 Ligging Natura 2000-gebied

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). Wel liggen in de wijdere omgeving verschillende Natura 2000-gebieden. De drie dichtstbijzijnde zijn:

- Deurnsche Peel & Mariapeel: op circa 13 km afstand
- Strabrechtse Heide & Beuven: op circa 16 km afstand
- Boschhuizerbergen: op circa 22 km afstand

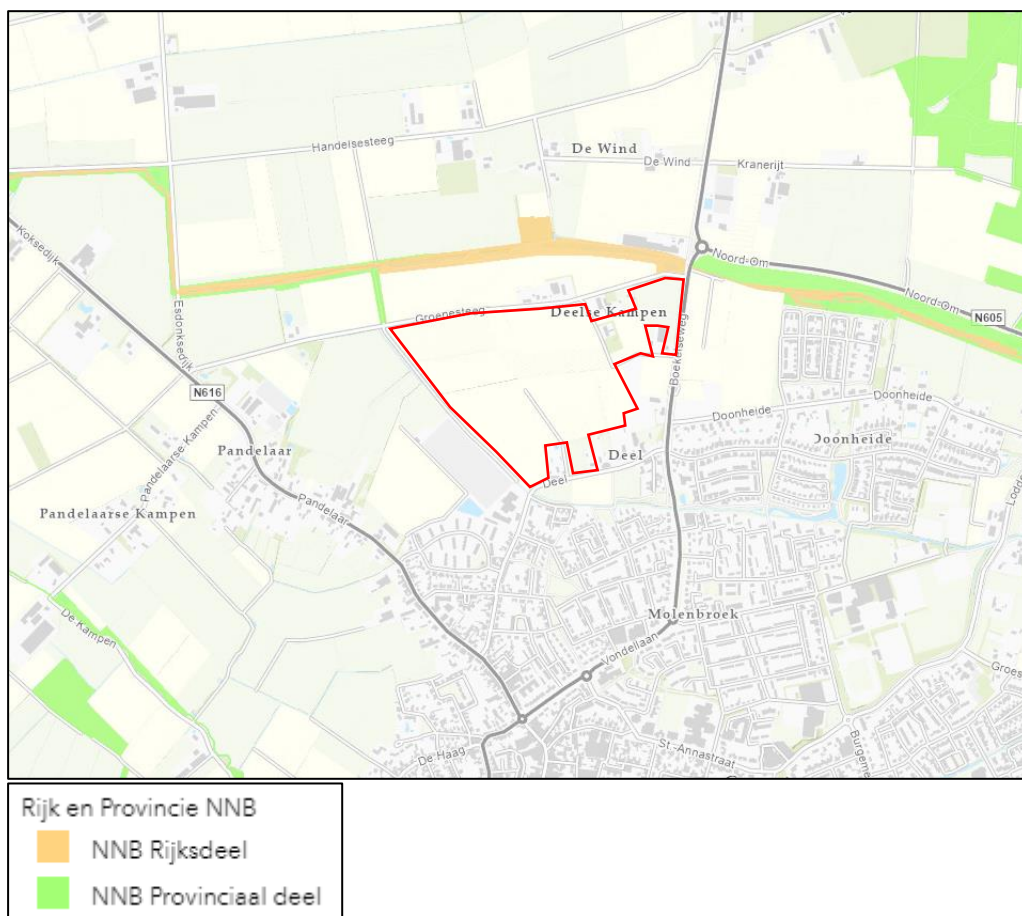

Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden in de omgeving (geel: habitatrictlijngebieden, groen: vogelrichtlijn- en habitatrictlijngebieden). Bron: Aerials.

4.1.2 Ligging Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Brabant (zie navolgende afbeelding). Het dichtstbijzijnde deel van het NNB ligt in de noordoosthoek aan de overzijde van de Groenesteeg. Deze afstand tussen het plangebied en het NNB betreft circa 12 meter.

Ook op de noordwesthoek grenst het plangebied dicht aan het NNB. Hier betreft de tussenliggende afstand circa 16 meter.

Globale ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van het Natuurnetwerk Brabant.
Bron: provincie Noord-Brabant.

4.2 Aanwezigheid beschermde soorten

4.2.1 Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten

In het plangebied zijn sloten en een bosje aanwezig. Het plangebied vormt daarmee geschikt leefgebied voor in het wild levende planten en dieren.

4.2.2 Vogelrichtlijnsoorten

4.2.2.1 Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in en direct rond het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als putter, tijtjaf, roodborst, koolmees, pimpelmees en spreeuw. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen.

4.2.2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Naast de reguliere bescherming in het broedseizoen zijn er verschillende vogelsoorten van wie de nesten jaarrond worden beschermd. Deze jaarrond beschermde status is vanwege verschillende redenen. Zo zijn er soorten die het hele jaar gebruik maken

van het nest. Daarnaast zijn er koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn. Ook zijn er soorten die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die nauwelijks in staat zijn zelf een nest te maken. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor de betreffende soorten.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (golvende) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen (BIJ12 2017a).

Op verschillende erven direct rond het plangebied zijn tijdens het veldbezoek huismussen waargenomen. De omliggende delen die wel tot het plangebied behoren vormen echter geen geschikt leefgebied voor de huismus, vanwege het grootschalige agrarische karakter van de weilanden en akkers. Ook voor het bosje rond Deelse Kampen 11 geldt dat dit niet geschikt is als leefgebied voor de huismus. Dit stuk is namelijk te bosrijk voor de huismus, om zich hier te kunnen handhaven. Al met al kan de aanwezigheid van essentiële elementen van de huismus in het plangebied uitgesloten worden.

Buizerd, ransuil, sperwer, wespendif, boomvalk, roek

De buizerd heeft de voorkeur voor een afwisselend landschap waar bossen worden afgewisseld door open terrein, weilanden en houtwallen. De combinatie van een bos of bosje met nabijgelegen open land is ideaal. De buizerd maakt in de meeste gevallen gebruik van een bestaand kraaien- of blauwe reigernest, en bouwt deze verder uit tot een omvangrijk nest. Het territorium en bijbehorende nesten wordt jaarrond verdedigd. Nesten bevinden zich in hoge bomen tussen de 6 en 27 meter, grofweg tussen de 1/3 en 2/3 van de boomhoogte. Het nest bevindt zich direct langs de stam of soms op een zijtak, enkel in grove dennen ook in de boomtop (SOVON, 2002).

Ransuilen broeden in allerlei gebieden, waar open veld aanwezig is met voldoende muizen. Ze mijden grote bossen, boomloze gebieden en steden. Tegenwoordig wordt vooral in kleine bosjes en agrarisch cultuurland gebroed. De soort nestelt in een oud nest van een andere soort, bij voorkeur van ekster of zwarte kraai, maar soms ook van houtduif, buizerd of havik. Ze broeden bij voorkeur in naaldbomen, die het beste dekking geven, maar ook in loofbomen, houtwallen, boomgroepen en solitaire bomen. De broedperiode is van half februari tot eind juli, waarbij eileg plaatsvindt van half maart tot half april. (SOVON 2002, www.sovon.nl, www.vogelbescherming.nl).

De sperwer komt voor in allerlei typen bos en kleinschalig landschap met boomgroepen. De soort broedde traditioneel in dichte, niet te oude naaldbossen of gemengde bossen. Onder andere door toename van de havik, die in vergelijkbaar gebied leeft en ook op de sperwer jaagt, broedt de sperwer tegenwoordig echter op allerlei plekken in dichte loofbosjes, wegbeplanting en stadstuinen. De sperwer maakt elk jaar een nieuw nest binnen het bezette territorium, vaak dicht bij het oude. Het nest wordt direct aan de stam op dikke takken gebouwd. Soms wordt het oude nest

van een houtduif verder uitgebouwd. De soort broedt van eind april tot eind juni (SOVON, 2002).

De wespendif nestelt in de kruin van hoge loof- en naaldbomen. Deze wordt echter snel over het hoofd gezien omdat ouders met jongen tot meer dan vijf kilometer van het nest foerageren en de balts boven dit gehele territorium kan plaatsvinden. De soort bouwt jaarlijks een nest of knapt een oud nest op. Als voedsel worden vooral sociale wespen en hun larven en poppen gegeten, maar de wespendif eet ook ander dierlijk voedsel zoals kleine zoogdieren, reptielen of amfibieën. De wespendif start pas in de laatste decade van mei met de ei-leg. De jongen zijn vanaf half augustus vliegvlug en worden dan nog twee weken verzorgt (SOVON, 2002).

De boomvalk is een schaarse broedvogel die leeft in open landschappen, meestal met water in de buurt. De boomvalk broedde oorspronkelijk veel in heiden, bossen en bosranden op zandgrond. Tegenwoordig broedt zij echter meer in open agrarische landschappen en aan de rand van steden. Ook in gebieden die rijk zijn aan menselijke verstoring zoals sport-, bedrijfsterreinen of langs snelwegen wordt door de boomvalk gebroed. Dit heeft deels te maken met een toenemende predatiedruk van havik in het oorspronkelijke broedgebied. De boomvalk gebruikt voornamelijk nesten van kraaien maar ook duiven of andere roofvogels om in te broeden en gedraagt zich in broedtijd onopvallend. Nesten kunnen in boomgroepen, vrijstaande bomen maar ook op hoogspanningsmasten zijn gelegen. De broedperiode is in mei-juni (SOVON 2002, www.vogelbescherming.nl).

Het habitat van de roek bestaat uit vochtige gras- en bouwlanden met verspreid staande clusters van bomen. Ook parklandschappen en parken aan de rand van vochtige landbouwgebieden worden gebruikt. De roek is een kolonievogel. De nesten bevinden zich in clusters van hogere bomen van 15-25 hoogte. Er worden verschillende boomsoorten gebruikt, waarbij de aanwezigheid van stevige takvorken op enkele meters hoogte leidend is bij de boomkeuze. De functionele leefomgeving rond een nestplaats van een roek moet bestaan uit een combinatie van voldoende volwassen bomen van minimaal 15 meter hoog. Een gevarieerd boomsoortenbestand en minimaal 1,5 hectare vochtig bemest gras- of bouwland binnen een straal van 1.500 meter van de nestlocatie (BIJ12, 2017c, SOVON, 2012).

Het plangebied bestaat uit agrarisch gebied met daarin ook hoge bomen in boomgroepen en bomenrijen. Ook rond het plangebied staan grotere bomen en boomgroepen. Deze vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats kunnen hier in potentie een nest hebben. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden in maart. Hierdoor waren alle bomen zonder blad en waren de meeste boomkruinen goed te onderzoeken op de aanwezigheid van grote nesten en holtes. In de te onderzoeken gebieden is uitgebreid gezocht naar nesten die in potentie van deze soorten kunnen zijn. Deze waren in zijn geheel niet aanwezig. Enkel het bosje rond Deelse Kampen 11 kon niet goed onderzocht worden, omdat betreding niet mogelijk was. Nader onderzoek naar potentiële nesten van deze soorten is nodig, in het geval ruimtelijke ingrepen in of 75 meter rond het bosje gaan plaatsvinden.

Kerkuil

De kerkuil komt voor in cultuurland met gras- en bouwlanden die begrensd worden door kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Kerkuilen broeden vooral in de hoge, donkere en tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen en torens en bij hoge uitzondering in een holle boom. Tegenwoordig broedt 90 procent van de gevallen in een speciale nestkast. De kerkuil is zeer honkvast en blijft zijn hele leven in de buurt van zijn gekozen leefgebied. De broedlocatie is vaak een andere als de winterverblijfplek (SOVON, 2002).

Het plangebied vormt hoogstens in enige mate geschikt leefgebied voor de kerkuil, vanwege het grotendeels ontbreken van landschapselementen. Ook zijn in het plangebied geen gebouwen aanwezig. Hierdoor kan de aanwezigheid van een nestplaats uitgesloten worden. Wel kan een kerkuilnest in de gebouwen aanwezig zijn direct rond het plangebied, of op de woonpercelen die uit het plangebied gesneden zijn. Kerkuilen kunnen relatief gemakkelijk door menselijke bewoning en activiteit verstoord worden, waardoor ze bijvoorbeeld hun nest kunnen verlaten. Daarom moet te allen tijde minimaal een robuuste zone van donkerte, rust en groen van de nestplaats naar het buitengebied leiden. In het geval het plangebied ontwikkeld wordt, zal dit voor de bebouwing aan de Groenesteeg geen probleem vormen, omdat deze aan het buitengebied zullen blijven grenzen. Echter, de bebouwing aan de Deelse Kampen en de Deel kan in meer of mindere mate door nieuwbouw omsloten gaan worden. Indien dit laatste het geval is, moet onderzocht worden of zich op deze erven een nest van een kerkuil bevindt.

Steenuil

De steenuil is een honkvaste soort die het gehele jaar in een klein territorium van enkele honderden meters verblijft. Het jachtgebied bestaat uit open terrein met lage vegetatie. Nesten worden het gehele jaar ook als verblijfplaats gebruikt. Nestplaatsen bevinden zich op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in agrarisch cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nesten worden hier in boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen gemaakt. De soort broedt vanaf maart tot mei. De jongen vestigen zich op korte afstand van het ouderlijk territorium (SOVON, 2002, BIJ12 2017d).

Tijdens het veldbezoek werd op het erf van Deel 80 een steenuilkast gezien. De erven, weides, akkers en overige terreinen aan beide zijden van Deel ter hoogte van het plangebied vormen geschikt leefgebied voor de steenuil. De aanwezige knotwilgen ten westen van Deel 80 bevatten ook holtes die geschikt zijn als nestplaats voor de steenuil. Indien de kast of een knotwilg bezet wordt door een koppel steenuilen is de verwachting dan ook dat het territorium zich hier zal bevinden. De in het plangebied gelegen paardenweide kan daarbij een geschikt onderdeel van het territorium zijn, vanwege de aanwezigheid van kort gemaaid gras en paardenmest. In het geval daadwerkelijk een steenuilkoppel aanwezig is en omliggend terrein en de paardenweide en daarnaast ook het zuidelijke zoekgebied ontwikkeld gaat worden, kan de functionaliteit van de steenuilnestplaats verloren gaan. In dat geval dient in dit deel van het plangebied nader onderzoek naar de aanwezigheid van de steenuil uitgevoerd te worden.

Daarnaast vormen de erven langs de Groenesteeg en Deelse Kampen gezamenlijk ook geschikt leefgebied voor de steenuil. Mogelijk is hier, met geschikte elementen in de omgeving zoals de Peelsche Loop) ook een territorium en nestplaats aanwezig. Deze erven bevinden zich strikt genomen niet in het plangebied, maar met een

ruimtelijke ontwikkeling in de omgeving, kan in het worstcasescenario alsnog wel verstoring plaatsvinden, waardoor aantasting van de functionaliteit van de nestplaats plaatsvindt.

Mogelijk is dus nader onderzoek naar de aanwezigheid van de steenuil noodzakelijk.

Overige vogelsoorten

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, nestelen in kerenspleten van gebouwen (gierzwaluw), op hoge gebouwen (slechtvalk), op richels van bergen of steengroeven en soms op oude roofvogelnesten (oehoe), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), of op speciale nestpalen (ooievaar) (SOVON 2002, vogelbescherming.nl, sovon.nl). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Nesten van deze vogelsoorten worden niet in het plangebied verwacht.

Voor de zwarte wouw geldt dat deze niet in de omgeving van het plangebied voorkomt.

4.2.3 Planten

De vaatplanten die zijn beschermd middels de Wet natuurbescherming betreffen veelal zeldzame soorten, waarvan de meeste Rode Lijst-soorten, met specifieke groeiplaatsen in met name stabiele en natuurlijke biotopen, zoals bossen, zeeduinen, kalkgraslanden, beekdalen, veengronden en moerassen. Ook is een aantal soorten beschermd die groeit op oude en verweerde muren en zijn enkele zeldzame akkerplanten beschermd. Een deel van de beschermde planten komt alleen voor in Zuid-Limburg. Veel soorten komen voornamelijk voor op kalkhoudende en voedselarme grond (Sparrius et al. 2012). Naast de beschermde vaatplanten zijn er twee mossoorten beschermd. Beide soorten zijn zeer zeldzaam. Tonghaarmuts is in Nederland gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Geel schorpioenmos groeit op moskussens op weinig substraat (Janssen en Schaminee 2004, verspreidingsatlas.nl).

Het plangebied bestaat uit agrarisch gebied met enkele landschapselementen. Het agrarisch gebied wordt intensief beheerd, zoals te zien is op de foto's van de aspergeakkers. Beschermde plantsoorten komen hier niet voor. Tijdens het veldbezoek werden verder ook geen aanwijzingen gevonden dat bijzondere groeiplekken voor beschermde plantsoorten aanwezig zijn. Daarom kan de aanwezigheid hiervan in het plangebied op voorhand uitgesloten worden.

4.2.4 Grondgebonden zoogdieren

4.2.4.1 Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten zoogdieren een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het plangebied deze soorten voorkomen, zoals de veldmuis of egel. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

4.2.4.2 Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Deze beschermde grondgebonden zoogdieren komen voornamelijk voor in natuurlijke- of half-natuurlijke habitats zoals bos, heide of kleinschalig agrarisch landschap. Een aantal soorten is zeer zeldzaam en komt alleen in Zuid-Limburg voor. Dit geldt voor hamster, hazelmuis, eikelmuis, molmuis, lynx en wilde kat. Ook de wolf is zeer zeldzaam. Andere soorten, zoals bever, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wild zwijn komen algemener voor. Met name eekhoorn en steenmarter worden ook regelmatig in meer stedelijk gebied aangetroffen (Lange et al. 2003, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de bever, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter en wolf in de omgeving van het plangebied voor. Daarnaast ligt het plangebied ook in het algehele verspreidingsgebied van de bunzing en wezel, aldus verspreidingsatlas.nl.

Bever

Bevers zijn knaagdieren die leven in en nabij het water, waar ze hun voedsel zoeken en hun schuilplaatsen maken. De bever komt voor in bossen langs beken en rivieren, in beddingen van meren en in meer open landschap en moerassen. Er is geen voorkeur voor stromend of stilstaand water. Open of rotsige oevers worden vermeden.

Geschikt leefgebied in het plangebied ontbreekt. De aanwezigheid van de bever in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Wel zijn van de bever verspreid ten westen en noorden van het plangebied waarnemingen bekend. Zo is de aanwezigheid van de bever in 2022 in de Peelsche Loop verder ten noordwesten van het plangebied vastgesteld.

Boommarter

De boommarter heeft een voorkeur voor oud (loof-)bos, maar is ook in andere typen bos te vinden. De soort komt soms ook in meer open terreinen voor, mits er voldoende bosjes en lijnvormige elementen in de omgeving zijn, zoals heggen en houtwallen. De boommarter komt slechts incidenteel voor in de nabijheid van gebouwen. Boommarters kiezen een rustplaats in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten worden vaak in oude spechten- of eekhoornholten of inrottingsholten gemaakt (www.zoogdiervereniging.nl).

In het plangebied is geen oud bos aanwezig. Het bosje rond Deelse Kampen 11 is nog te jong en ligt daarnaast ook te geïsoleerd van ander geschikt leefgebied. De boommarter is derhalve in het plangebied niet aanwezig. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Wel zijn ten noorden en westen van het plangebied robuuste bomenrijen, bossingels en bosjes aanwezig. Mogelijk is hier wel een boommarter aanwezig.

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen en heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, met akkers, bosjes, weiland en houtwallen. Leefgebied van de das moet voldoende dekking bieden, met weinig verstoring, een groot voedselaanbod, een bodem waarin ze goed kunnen graven en met een grondwaterstand lager dan 1,5m onder het maaiveld. De das is een omnivoor. Het belangrijkste voedsel voor de das zijn

regenwormen. Daarnaast eten ze vruchten, noten, granen, paddenstoelen, knaagdieren, egels, slakken en insecten.

Het plangebied vormt voor deze soort enigszins geschikt leefgebied. Er ontbreken grotendeels geschikte plekken voor een burcht. Wel kunnen de zwaar bemeste akkers veel voedsel bieden voor de das. De meest geschikte plek voor een burcht in het plangebied is het bosje rond Deelse Kampen 11. Dit kon echter niet onderzocht worden op sporen van de das. Op de grote akker ten westen van dit bosje werden wel relatief veel graafsporen aangetroffen die mogelijk van een das kunnen zijn. Verder was uit de NDFF bekend dat dassen aanwezig zijn direct ten noorden en noordwesten van het plangebied langs de Peelsche Loop. Tijdens het veldbezoek is hier ook naar sporen gezocht. Deze zijn niet aangetroffen. In het bosje ten noorden van de Peelsche Loop werden echter wel meerdere gegraven pijpen van een das aangetroffen. Zie navolgende afbeelding. Gezien de hoeveelheid vers vergraven zand is de verwachting dat de burcht nog in gebruik is. Na een eerste inspectie is de inschatting dat hier sprake is van een hoofdburcht. De meeste pijpen waren in de noordoosthoek van het bosje aanwezig. De dassen kunnen van hieruit relatief eenvoudig het plangebied bereiken om te foerageren. Gezien de geringe afstand tot de aangetroffen burcht van de das, kan het plangebied belangrijk foerageergebied voor de das vormen. De aanwezigheid van een vluchtpijp in het bosje rond Deelse Kampen 11 is daarmee reëel. Nader onderzoek naar de das is noodzakelijk om hier uitsluitsel over te krijgen.

Gegraven pijpen van een das.

Eekhoorn

De eekhoorn leeft in allerlei typen bos en is ook in tuinen of parken (in de omgeving van bos) aan te treffen mits daar voldoende voedsel beschikbaar is. Ze maken een bolvormig nest van takken en bladeren op minimaal 5 meter hoogte in de boom. Ook

natuurlijke boomholtes, oude kraaien- of eksternesten, nestkasten of spechtenholen worden als nestlocatie gebruikt (zoogdiervereniging.nl).

In het plangebied zijn enkele elementen aanwezig die geschikt zijn voor de eekhoorn. Het betreft hier het bosje rond Deelse Kampen 11 en de populierensingel ten westen van Deelse Kampen. In de populieren zijn tijdens het veldbezoek vijf neststructuren aangetroffen die mogelijk als verblijfplaats van een eekhoorn kunnen dienen. Zie navolgende afbeeldingen. Daarnaast kunnen in het bosje rond Deelse Kampen 11 nog meer eekhoornnesten aanwezig zijn. Nader onderzoek, of de neststructuren daadwerkelijk door de eekhoorn in gebruik zijn en of nog andere nesten aanwezig zijn, is hier mogelijk noodzakelijk, als kap van de bomen of significante verstoring plaats gaat vinden.

Neststructuur van takken met hier nog dode bladeren aan zijn waarschijnlijk verblijfplaatsen van de eekhoorn.

Neststructuur van takken met hier nog dode bladeren aan zijn waarschijnlijk verblijfplaatsen van de eekhoorn.

Bunzing en wezel

De bunzing heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. De soort kan ook voorkomen in een bebouwde omgeving met veel groen en in open bossen. De bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van konijn, mol, vos en das, maar ook steenhopen, holle bomen en boomwortels worden als schuilplaats gebruikt (Bouwens, 2017).

De wezel is niet gebonden aan een bepaald landschapstype maar heeft een voorkeur voor een kleinschalig (cultuur-) landschap. Een vereiste is wel dat er voldoende dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. De soort komt ook wel voor in een groene bebouwde omgeving. De soort mijdt natte gebieden. Als verblijfplaats gebruiken ze onder meer houtstapels, oude hopen van muizen, ratten en konijnen (Bouwens, 2017).

Het plangebied bestaat voornamelijk uit grote weilanden en akkers met nauwelijks voor deze soorten geschikte landschapselementen. Er is derhalve geen sprake van een voldoende robuust netwerk waarin deze soorten zich kunnen handhaven. Aanwezigheid van deze soorten in het plangebied is derhalve niet te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Steenmarter

De steenmarter leeft bij voorkeur in een kleinschalig, parkachtig landschap. De soort is met name aanwezig in de nabijheid van dorpen, boerderijen en ook steden. Elementen als groenstroken, heggen, bosjes en greppels zijn belangrijk voor het vinden van voedsel en als dekking. Binnen zijn leefgebied heeft de steenmarter vele

schuilplaatsen, zoals boomholtes, takkenhopen, dicht struweel en ruimtes in bebouwing. Hier bewoont de soort bijvoorbeeld zolders, kruipruimtes of ruimtes in de spouw (www.zoogdiervereniging.nl).

Het plangebied is voor de steenmarter hoogstens matig geschikt, gezien het groot-schalige karakter. Vanwege het ontbreken van gebouwen in het plangebied, is de aanwezigheid van een voortplantingsplaats niet te verwachten. In de directe omgeving van het plangebied zijn echter wel meer geschikte elementen aanwezig, zoals de omliggende erven en landschapselementen. Derhalve kan alsnog incidenteel een steenmarter van het plangebied gebruik maken als foerageergebied, vooral het bosje rond Deelse Kampen 11. De steenmarter is een opportunistische soort. De verwachting is dan ook dat bij iedere mogelijke ontwikkeling binnen het plangebied, het plangebied minimaal even geschikt blijft als leefgebied als dat dit nu het geval is. Van een mogelijk negatief effect op deze soort zal daarom hoe dan ook geen sprake zijn. Nader onderzoek is daarom niet nodig.

Wolf

De wolf leeft bij voorkeur in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De wolf is echter een cultuurvolger en kan goed overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater en komt dus weinig voor in droge landschappen. Een wolf heeft dagelijks 3 tot 4 kg vlees nodig. Het nest van een wolf bevindt zich verscholen onder boomwortels of tussen rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot holen van andere dieren zoals vos en das. Het territorium van een wolf bedraagt tussen de 5.000 en 10.000 ha, afhankelijk van het voedselaanbod (www.zoogdierenvereniging.nl).

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de wolf. Mogelijk kan de wolf wel het plangebied doorkruisen op zoek naar geschikt leefgebied. Echter, essentiële elementen zijn er niet aanwezig, ook gezien de gemiddelde grootte van een territorium. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

4.2.5 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis in de buurt van het plangebied voor. Daarnaast ligt het plangebied binnen het globale verspreidingsgebied van de ruige dwergvleermuis aldus de verspreidingsgegevens van verspreidingsatlas.nl. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foeragegebieden en vliegroutes zijn beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten (Dietz et al. 2011).

4.2.5.1 Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot, achter luiken en in schoorstenen (BIJ12 2017e, Dietz et al. 2011). In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is derhalve op voorhand uitgesloten.

4.2.5.2 Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een zekere diameter en leeftijd te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Grofweg zijn hardhout bomen als eik en beuk jonger dan 60 jaar en zachthout bomen jonger dan ongeveer 30 jaar voor een spechtenhol (waar boombewonende vleermuizen vaak gebruik van maken) nog niet geschikt (Zoogdiervereniging & Probos 2012).

In en direct rond het plangebied staan verschillende bomen. Een aantal daarvan zijn groot genoeg om holtes en andere verblijfsmogelijkheden voor boombewonende vleermuissoorten te herbergen. Tijdens het veldbezoek is veel aandacht besteedt aan het controleren van de bomen op geschikte holtes of loshangende schors voor vleermuizen. Gezien de afwezigheid van het blad was dit goed mogelijk. Uitzondering hierop is het bosje rond Deelse Kampen 11, wat niet betreden mocht worden. Bij de te onderzoeken bomen in en direct rond het plangebied is één spechtenhol in een populier in de populiërsingel ten westen van de Deelse Kampen vastgesteld. Spechtenholten kunnen in potentie als vleermuisverblijf in gebruik zijn. Echter, in dit geval waren teveel takken rond de invliegopening aanwezig. Derhalve is niet te verwachten dat een vleermuis dit gat kan bereiken. Overige mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen zijn niet waargenomen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn derhalve hier niet aanwezig. Mogelijk zijn deze wel aanwezig in het bosje rond Deelse Kampen 11. Nader onderzoek hiernaar is mogelijk noodzakelijk, als hier verstoring of kap van bomen plaatsvindt. Indien dit bosje volledig intact wordt gelaten en niet verstoord wordt, is geen nader onderzoek noodzakelijk.

4.2.5.3 Essentieel foerageergebied

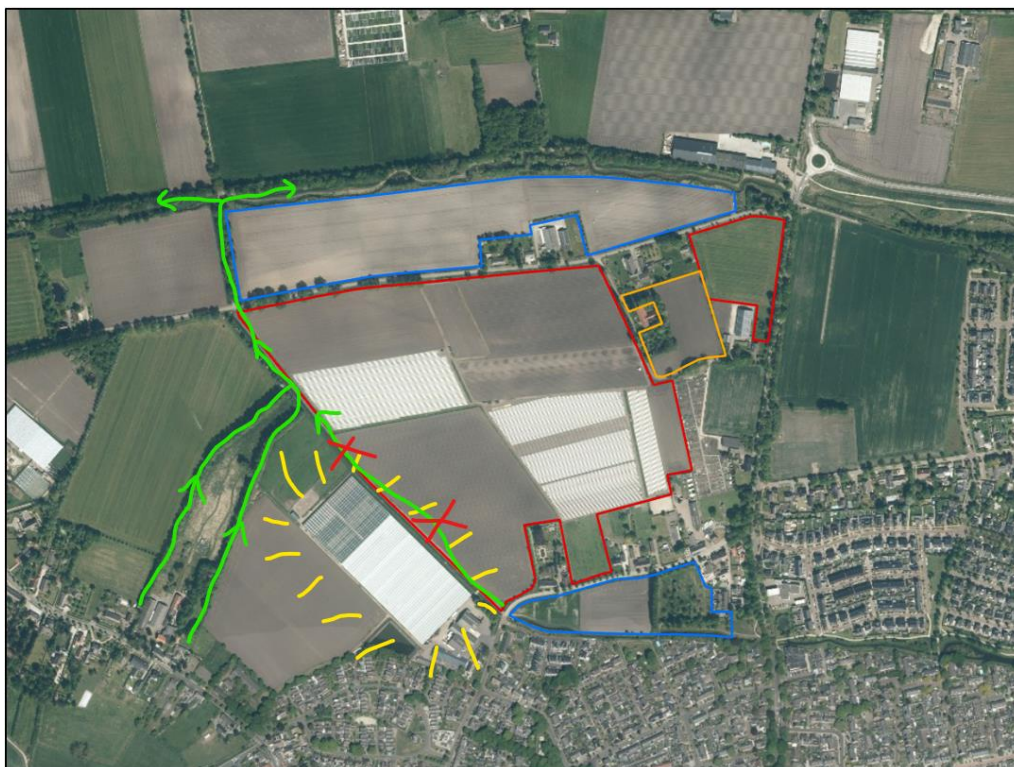
Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd.

Het plangebied omvat meerdere hectare met voornamelijk grootschalig agrarisch landschap. Er zijn relatief weinig locaties aanwezig die geschikt zijn als foerageergebied voor vleermuizen. De verwachting is dan ook niet dat elementen aanwezig zijn die als essentieel foerageergebied voor de vleermuizen dienen.

4.2.5.4 Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben (Limpens et al. 2004). Daarom zijn dergelijke vliegroutes beschermd.

In het plangebied zijn geen doorlopende lijnvormige elementen aanwezig. Direct grenzend aan het plangebied vormt de Molenbroekse Loop echter wel een doorlopend lijnvormig element. Hier komen ook bomenrijen vanuit het westen op uit. Direct ten noorden van het plangebied ligt ook een robuuste houtsingel in het verlengde van deze loop. Vervolgens sluit de Molenbroekse Loop aan op de Peelsche Loop. Daarentegen bevindt zich direct ten zuidwesten van het plangebied, naast de Molenbroekse Loop, een kassencomplex. De kans is groot dat hier 's nachts verlichting brandt. Als dit het geval is, werkt dit verstorend voor de vleermuizen. Hierdoor gaan we ervan uit dat het deel van de Molenbroekse Loop parallel aan de kassen geen functie als vliegroute vervult. Voor de noordelijke helft zou dit wel mogelijk zijn, via de bomenrijen vanuit het westen. Zie navolgende afbeelding voor een visualisatie. De Molenbroekse Loop vormt daarom mogelijk een belangrijke schakel voor vleermuizen om vanuit Gemert het buitengebied te bereiken om te foerageren. Mogelijk is hier sprake van een essentiële vliegroute. In het geval deze vliegroute mogelijk door kunstmatige verlichting wordt verstoord in de toekomstige situatie, is nader onderzoek hiernaar noodzakelijk.

Groen: mogelijke vliegroutes van vleermuizen. Deze is vanwege waarschijnlijke verlichting van de kas (gele strepen) niet mogelijk via het zuidelijk deel van de Molenbroekse Loop (rode kruizen)

Langs de Deelse Kampen en de Groenesteeg zijn ook bomen aanwezig, maar deze zijn vaak ook onderbroken, waardoor ze niet of beperkt als vliegroute kunnen dienen. Verder buiten het plangebied is de kans groot dat de Peelsche Loop een essentiële vliegroute voor vleermuizen vormt.

4.2.6 Reptielen

Reptielen komen in ons land voornamelijk voor op de hogere zandgronden, in duin-, bos- of heidegebieden. De ringslang komt daarnaast ook voor in veengebieden en laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. Deze soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren. De muurhagedis is gebonden aan warme, stenige plekken en leeft in Nederland vooral in Maastricht en is daarnaast op verschillende plaatsen uitgezet. (Creemers en van Delft 2009).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl ligt het plangebied in het algehele verspreidingsgebied van de levendbarende hagedis. Echter, het plangebied met het grootschalige agrarische karakter met hier en daar een landschapselement als bomenrij of watergang is ongeschikt als leefgebied voor reptielen. Nader onderzoek naar deze soortgroep is dan ook niet nodig.

4.2.7 Amfibieën

4.2.7.1 Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën een provinciale vrijstelling van de verboden in

de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het plangebied deze soorten voorkomen, zoals de bruine kikker of gewone pad. In het waterschapsbosje is ook een gewone pad waargenomen. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

4.2.7.2 Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, komen voornamelijk voor in en nabij vennen, poelen en slootjes, met helder en schoon water, in heide-, veen- en bosgebied en in de uiterwaarden. De rugstreeppad is ook in de duinen aanwezig. De geelbuikvuurpad, vuursalamander en vroedmeesterpad worden bijna uitsluitend in Zuid-Limburg aangetroffen (Creemers en van Delft 2009, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl ligt het plangebied in het algehele verspreidingsgebied van de alpenwatersalamander, heikikker, knoflookpad en poelkikker.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor zandige leemgronden waar hij voorkomt in loof- of gemengde bossen, of kleinschalige landschappen met heggen of struwelen. Voortplanting vindt plaats in allerlei typen water, zolang het niet snelstromend en niet rijk is aan vis (Goverse et al.). Wanneer de temperatuur 's avonds boven de vijf graden komt trekken alpenwatersalamanders naar het voortplantingshabitat, meestal is dat rond half maart. Ze blijven hier dan tot en met juni. Half september hebben ook de larven het voortplantingswater verlaten. Alpenwatersalamanders overwinteren op het land. Ze zijn dan te vinden onder hout, stenen, bunkers of in niet bewoonde holen van knaagdieren (Creemers & van Delft, 2009).

In het plangebied ontbreekt het grotendeels aan kleinschalige landschapselementen. Het is daarom zeer onwaarschijnlijk dat de alpenwatersalamander zich in het plangebied kan handhaven. Aanwezigheid van deze soort in het plangebied is derhalve uitgesloten.

Heikikker

De heikikker komt voor in hoogveen, vochtige heide, voedselarme tot matig voedselrijke vennen, in laagveengebieden, beekjes en andere waterpartijen, blauwgraslanden, broek- en ooibossen, beek- en rivierdalen, uiterwaarden en de vochtige duinen van Texel en Schouwen. In de veenweidegebieden en in het rivierengebied komt de soort ook in extensief beheerd agrarisch grasland voor (BIJ12 2017). Dieren trekken afhankelijk van de temperatuur meestal eind februari of begin maart naar het voortplantingsbiotoop (Creemers & van Delft 2009). Het voortplantingsbiotoop bestaat uit ondiepe, stilstaande wateren met oevervegetatie (Creemers & van Delft 2009, Goverse et al., 2015). De meeste eieren worden in maart en soms in april gelegd. Na de ei-leg verlaten de dieren het water. De juvenielen verlaten het water in juni. De dieren overwinteren op het land van eind oktober tot begin maart ingegraven op vorstvrije plekken (BIJ12 2017, Creemers & van Delft, 2009).

De waarnemingen van de NDFF in de omgeving van het plangebied zijn allen uit natuurgebieden. De heikikker kan dus ook in agrarische gebieden voorkomen, maar dit

is enkel in de veenweidegebieden en het rivierengebied. Daarvan is in het plangebied geen sprake. Aanwezigheid van de heikikker in het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Knoflookpad

De knoflookpad leeft in de stroomdalen van beken en rivieren in een klein aantal locaties in het oosten van Nederland. Het leefgebied bestaat uit rivierduin of kleinschalig agrarisch landschap in de buurt van bos. Een voorwaarde voor de aanwezigheid van de knoflookpad is de aanwezigheid van open, vergraafbare zandplekken omringd door vegetatie. Ook bewerkte akkers (asperges, aardappels) worden gebruikt (Goverse et al. 2015). Het voortplantingsbiotoop bestaat uit voedselrijke, grote- en diepe poelen met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De eerste mannetjes worden half maart in het voortplantingswater waargenomen. De voortplanting zelf begint meestal pas half april. Sommige larven overwinteren in het water van het voortplantingshabitat. Volwassen dieren overwinteren op zeer korte afstand van het water in de grond (Creemers & van Delft 2009, Goverse et al., 2015).

Uit gegevens van de NDFF zijn enkele waarnemingen uit 2015 en 2016 van deze soort bekend in het bos Het Hurkske. Dit natuurgebied ligt verder ten noordwesten van het plangebied. Hoewel in het plangebied aspergeakkers aanwezig zijn, ontbreken alle andere noodzakelijke elementen van het habitat van de knoflookpad in het plangebied, zoals rivierduin of kleinschalig agrarisch landschap. Het is derhalve uitgesloten dat de soort zich vanuit het Hurkske zich naar het plangebied kan verplaatsen. De aanwezigheid van deze soort is derhalve op voorhand uitgesloten.

Poelkikker

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren (vennen en hoogveenputten) in bos, heide en hoogveen maar ook in graslanden, agrarische kleipolders met kwel, laagveen, uiterwaarden en op ruderaal terrein. De poelkikker wordt slechts zelden aangetroffen bij grote vijvers, meren of stromende wateren. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met een begroeide oeverzone. De soort is kritisch wat betreft de waterkwaliteit dat voedselarm en schoon moet zijn. De dieren kunnen grote afstanden afleggen en kunnen op grote afstanden van het water worden gevonden. De poelkikker overwintert op het land waar hij zichzelf ingraaft of gebruik maakt van muizenholletjes, houtstronken of stenen. De overwinteringsplaatsen liggen afhankelijk van het landschapstype binnen de 100 à 200 meter van het water (BIJ12, 2017; Creemers & van Delft, 2009, Goverse et al. 2015).

In het plangebied zijn enkele watergangen aanwezig. Echter, de benodigde habitateisen zijn niet aanwezig. Gezien het intensieve landbouwgebruik is de verwachting dat sprake is van eutroof oppervlaktewater. De bodem bestaat uit zandgrond, dus van kleipolders is in het plangebied geen sprake. Aanwezigheid van deze amfibiesoort kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

4.2.8 Vissen

De beschermde vissoorten zijn veelal zeldzaam voorkomende soorten gebonden aan helder, stromend water van beekjes of rivieren. Een uitzondering hierop is de grote modderkruiper die vooral leeft in langzaam stromend water van sloten, vennen of

plassen. De soort komt daar voor op plekken met veel onderwatervegetatie en een goed ontwikkelde waterbodem (Janssen en Schamineé 2004, verspreidingatlas.nl).

In het plangebied zijn enkele kleine watervoerende elementen aanwezig. Echter, gezien de ligging ervan in intensief beheerde agrarische gronden, voldoet het aanwezige oppervlaktewater niet aan de habitateisen van beschermde vissoorten. Aanwezigheid hiervan is derhalve uitgesloten in het plangebied. De aanwezigheid van beschermde vissen in het plangebied is daarmee uitgesloten.

4.2.9 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos et al. 2006, vlinderstichting.nl). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende bomen in bosgebieden of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl, Janssen en Schamineé, 2004). De Europese rivierkreeft is in ons land nog maar van één plek bekend, op landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (anemoon.org, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen beschermde insecten of andere ongewervelden in de omgeving van het plangebied voor. Het plangebied bestaat voornamelijk uit intensief beheerd agrarische percelen. Aanwezigheid van beschermde soorten is hier ook niet te verwachten. Nader onderzoek hiernaar is derhalve niet nodig.

4.3 Aanwezigheid houtopstanden

In het plangebied is een houtopstand aanwezig, namelijk het bosje rond Deelse Kampen 11. Daarnaast zijn direct grenzend aan het plangebied, langs de wegen ook houtopstanden aanwezig, namelijk:

- Langs Deel tussen Molenbroekse Loop en Deel 95
- Langs Groene Steeg, ter hoogte van het plangebied, hier en daar onderbroken
- Langs noord-zuid georiënteerde deel van Deelse Kampen
- Twee bomenrijen direct ten westen van en haaks op het plangebied

5 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

5.1 Mogelijke effecten op beschermde gebieden

5.1.1 *Natura 2000*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op 13 kilometer afstand. De toekomstige plannen voor het plangebied zijn nog onduidelijk. Wel worden de mogelijkheden onderzocht om hier woningen te gaan bouwen. Vanuit het worstcasescenario kan dan ook gesteld worden dat het gehele plangebied met woningen wordt bebouwd. Echter, ondanks de mogelijke grootschaligheid van de toekomstige ruimtelijke ingreep is gezien de grote tussenliggende afstand uitgesloten dat directe effecten, bijvoorbeeld licht of geluid, afkomstig van de ontwikkeling omliggende Natura 2000-gebieden kunnen verstoren.

Met de ruimtelijke ontwikkeling die uiteindelijk gaat plaatsvinden is een toename in stikstofuitstoot in het plangebied op voorhand niet uit te sluiten. Mogelijk slaat deze extra stikstof neer op stikstofgevoelige gebieden in de Natura 2000-gebieden in de omgeving. Om te berekenen of hier daadwerkelijk sprake van is, dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Mocht blijken dat er sprake is van stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebied door deze ontwikkeling, dan is vervolgens aanvullend onderzoek nodig. Onderzocht dient dan te worden of de toename van de stikstofdepositie kan leiden tot significant negatieve gevolgen voor beschermde natuurwaarden binnen Natura 2000-gebieden.

5.1.2 *Provinciale bescherming*

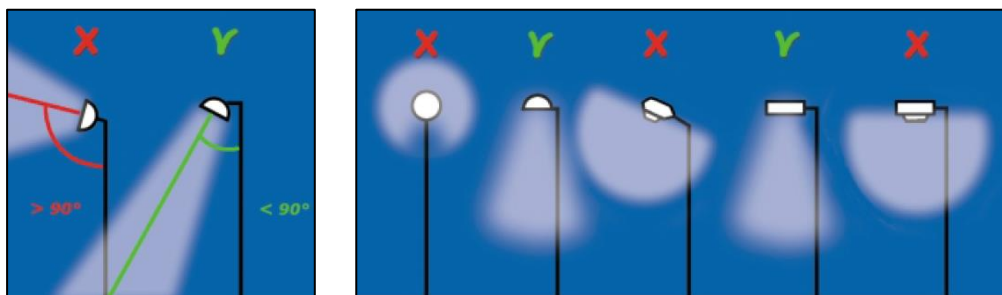
Het dichtstbijzijnde gedeelte van het NNB bevindt zich op circa 12 meter van het plangebied. De bescherming van het NNB kent het begrip externe werking. Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het NNB kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNB. Hierbij kan gedacht worden aan aantasting door geluid, licht of betreding. Het plangebied heeft een grote oppervlakte waar in het worstcasescenario in zijn geheel woningen gebouwd zullen worden. In dat geval is een aantasting op de ecologische waarden binnen het NNB niet op voorhand uit te sluiten. Een nadere uitwerking van de inrichting van het plangebied is nodig om te bepalen of hier daadwerkelijk sprake van is. Mogelijk is hierna nader onderzoek noodzakelijk.

Ons advies is om het plangebied en daarnaast ook de zoekgebieden (met name het noordelijk zoekgebied, wat aan het NNB grenst) zo in te richten, dat van een aantasting van de ecologische waarden geen sprake is, of dat zelfs versterking van deze waarden optreedt. Dit kan wat ons betreft een integraal onderdeel zijn van de ontwerp-opgave.

5.2 Mogelijke effecten op beschermde soorten

5.2.1 *Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten*

In en rondom het plangebied kunnen in het wild levende planten en dieren voorkomen. Bij de ruimtelijke ontwikkeling zouden deze planten en dieren kunnen worden gedood. Voor alle in het wild levende soorten geldt de zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden. Wanneer verlichting wordt geplaatst, probeer uitstraling van licht naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken, om verstoring van diersoorten te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door verlichting te beperken tot die plekken waar licht noodzakelijk is, lage en gericht armaturen te gebruiken in plaats van rondstralende armaturen en lampen goed te richten.

Om verstoring van dieren door straatverlichting en andere vormen van verlichting tot een minimum te beperken, dienen lichtbundels zo veel mogelijk naar beneden te worden gericht.

5.2.2 *Vogels*

Uit voorliggend onderzoek blijkt verder dat in en direct rond het plangebied vogels aanwezig zijn en ook kunnen broeden. Voor deze vogels geldt artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, die het onder meer verbiedt vogels te doden, te vangen of in gebruik zijnde nesten van vogels te beschadigen of te vernielen.

5.2.2.1 *Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten*

Bij de toekomstige ontwikkeling zouden nesten van broedende vogels kunnen worden beschadigd, wat verboden is onder de Wet natuurbescherming. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd. Om overtreding van de wet te voorkomen adviseren wij u om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het plangebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het plangebied

aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

5.2.2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Naast soorten waarvan het nest alleen in de broedtijd beschermd is, zijn mogelijk ook soorten aanwezig waarvan het nest jaarrond is beschermd. Dit betreft de soorten buizerd, ransuil, sperwer, wespandief, boomvalk, roek, kerkuil en steenuil. Met de toekomstige plannen voor het plangebied gaan deze potentieel aanwezige nesten, of elementen om de functionaliteit hiervan te behouden, mogelijk verloren. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van vogels. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid dat vanwege werkzaamheden in het plangebied verstoring plaatsvindt van nesten buiten het plangebied. Als hierdoor een jaarrond beschermd nest wordt verlaten door de betreffende soort, is ook sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

In bijlage 3 is een overzicht weergegeven met de mogelijke gevolgen die de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied kan hebben op deze soorten en ons advies hoe hier mee om te gaan. Een uitkomst kan zijn dat nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk is. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten mogelijk voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Overige vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd zijn niet in het plangebied aanwezig.

5.2.3 **Overige beschermde soorten**

5.2.3.1 Soorten waarvoor provinciale vrijstelling geldt

In en nabij het plangebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Dit betreft bijvoorbeeld de soorten bruine kikker en gewone pad. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Wel geldt ook voor deze soorten altijd de eerder beschreven zorgplicht.

5.2.3.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Door het uitgevoerde onderzoek is duidelijk geworden dat essentiële elementen, van soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Het betreft de soorten das, eekhoorn en vleermuizen. De vleermuizen zijn habitatrictlijnsoorten, waarvoor de verboden van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming gelden. Daarmee is het onder meer verboden deze soorten te doden of rust- of verblijfplaatsen te beschadigen. De das en eekhoorn vallen onder het beschermingsregime 'andere soorten', waarvoor de verboden van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming gelden. Ook onder dit beschermingsregime is het onder andere doden van individuen of het vernietigen van verblijfplaatsen verboden.

Met de toekomstige werkzaamheden kunnen eventueel aanwezige verblijfplaatsen, of andere essentiële elementen verloren gaan. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van deze dieren. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

In bijlage 3 is een overzicht weergegeven met de mogelijke gevolgen die de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied kan hebben op deze soorten en ons advies hoe hier mee om te gaan. Een uitkomst kan zijn dat nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk is. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten mogelijk voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Overige vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd zijn niet in het plangebied aanwezig.

5.2.4 Eindadvies

Uit bijlage 3 blijkt dat het voor veel van de mogelijk aanwezige beschermde soorten mogelijk is om het plangebied zo in te richten dat op voorhand bij eventuele aanwezigheid van deze soorten negatieve effecten voorkomen kunnen worden. In het geval hier aan voldaan wordt, kan veel tijd en geld bespaard worden met het uitvoeren van nader onderzoek en mogelijke vervolgwerkzaamheden, zoals het treffen van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming. Ons advies is dan ook om dit vooraf bij de inrichting van het gebied mee te nemen.

Mogelijk brengt dit teveel beperkingen met zich mee. Zeker in relatie tot de kans dat de betreffende soorten niet eens aanwezig zijn en dat preventieve maatregelen dus helemaal niet nodig zijn. In dat geval kan altijd nog overgegaan worden op het uitvoeren van nader onderzoek om hier duidelijkheid over te krijgen.

5.2.5 Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes

Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen. In het geval nader onderzoek voor deze soorten noodzakelijk is, dient dit uitgevoerd te worden zoals hieronder weergegeven.

5.2.5.1 Buizerd, ransuil, sperwer, wespandief, boomvalk, roek, eekhoorn, boombewonende vleermuizen

Ten tijde van het veldbezoek van deze quick scan kon het bosje rond Deelse Kampen 11 niet onderzocht worden. Derhalve dient in de winter, wanneer geen blad aan de bomen zit, eenmalig gecontroleerd te worden of hier nesten of holtes aanwezig zijn die als nest- of verblijfplaats voor deze soorten kunnen dienen. Wanneer een dergelijk nest of holte aanwezig is, is aanvullend onderzoek nodig om te controleren of de nestplaats gebruikt wordt door één van deze diersoorten.

5.2.5.2 Kerkuil

Het nader onderzoek naar het broedgebied van de kerkuil dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen zoals verwoord in het kennisdocument van de kerkuil (BIJ12

2017f). Onderzoek naar de aanwezigheid van (nesten van) kerkuilen dient door middel van een combinatie van zowel veldonderzoek als navraag bij uilenwerkgroepen en omwonenden te gebeuren. In dit geval dienen dus in ieder geval de bewoners van de erven langs de Groenesteeg en Deelse Kampen benaderd te worden. Ook dient voornamelijk in februari en maart gelet te worden op krijssende uilen en vanaf juni tot augustus op bedelende jongen. In totaal dienen minimaal drie veldbezoeken uitgevoerd te worden.

5.2.5.3 Steenuil

Onderzoek naar de steenuil dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het kennisdocument steenuil (BIJ12 2017d). De aanwezigheid van de steenuil kan het gehele jaar worden aangetoond. De beste periode om een territorium van een steenuil vast te stellen is van 15 februari tot en met 15 april. In deze periode kunnen 's avonds territoriumroepen van een steenuil worden afgespeeld. Ook dient overdag het plangebied op sporen van een steenuil onderzocht te worden. In totaal dienen minimaal drie veldbezoeken verricht te worden om afwezigheid met voldoende zekerheid aan te kunnen tonen. De afwezigheid van broedende steenuilen is met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid aangetoond als tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode van 15 februari tot en met 30 april geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

5.2.5.4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Als uit de wintercheck blijkt dat geschikte holtes voor verblijfplaatsen van vleermuizen in het bosje rond Deelse Kampen 11 aanwezig zijn, is nader onderzoek nodig of deze daadwerkelijk door vleermuizen als verblijfplaats in gebruik zijn. Dit dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat vier veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 20 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden, ook met een tussenperiode van minimaal 20 dagen.

Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaald in voor mensen hoorbare geluiden. Door het uitvoeren van vijf veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Vliegroutes

Het nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen (noordelijk deel Molenbroekse Loop) dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat hiervoor twee veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Het eerste veldbezoek dient in de kraamperiode (half mei – half juli) plaats te vinden en het tweede minimaal acht weken later. Tijdens deze veldbezoeken wordt op

strategische plekken langs de loop onderzocht of vleermuizen deze als vliegroute gebruiken.

5.2.5.5 Das

Aanwezigheid van dassen in een gebied kan het beste aangetoond worden door de sporen die ze achterlaten te inventariseren. Middels drie veldbezoek wordt in het plangebied en de omgeving ervan gezocht naar burchten, graafactiviteit, wissels, haar aan prikkeldraad, mestputjes, vraatsporen, etc. In dit geval is dit specifiek voor het bosje rond Deelse Kampen 11 noodzakelijk. Daarnaast is het voor het inzicht ook belangrijk om de aanwezige hoofdburcht in het bosje ten noorden van de Peelsche Loop beter in kaart te brengen. Dit onderzoek wordt verricht van september tot en met mei. Daarbij wordt rekening gehouden met minder activiteit gedurende koudere perioden. Op verdachte plekken, zoals de vastgestelde hoofdburcht worden cameravallen geplaatst. Daarnaast wordt informatie opgevraagd bij omwonenden en/of een dassenwerkgroep (BIJ12 2017g).

5.2.5.6 Eekhoorn

Met het uitgevoerde veldbezoek zijn mogelijk eekhoornnesten aangetroffen. Daarnaast kunnen middels de wintercheck nog meer potentiële nesten gevonden worden. Om met voldoende zekerheid te bepalen of deze neststructuren ook daadwerkelijk in gebruik zijn door de eekhoorn, dient een visuele inspectie van de nesten uitgevoerd te worden.

5.3 Mogelijke effecten op beschermde houtopstanden

5.3.1 *Wet natuurbescherming*

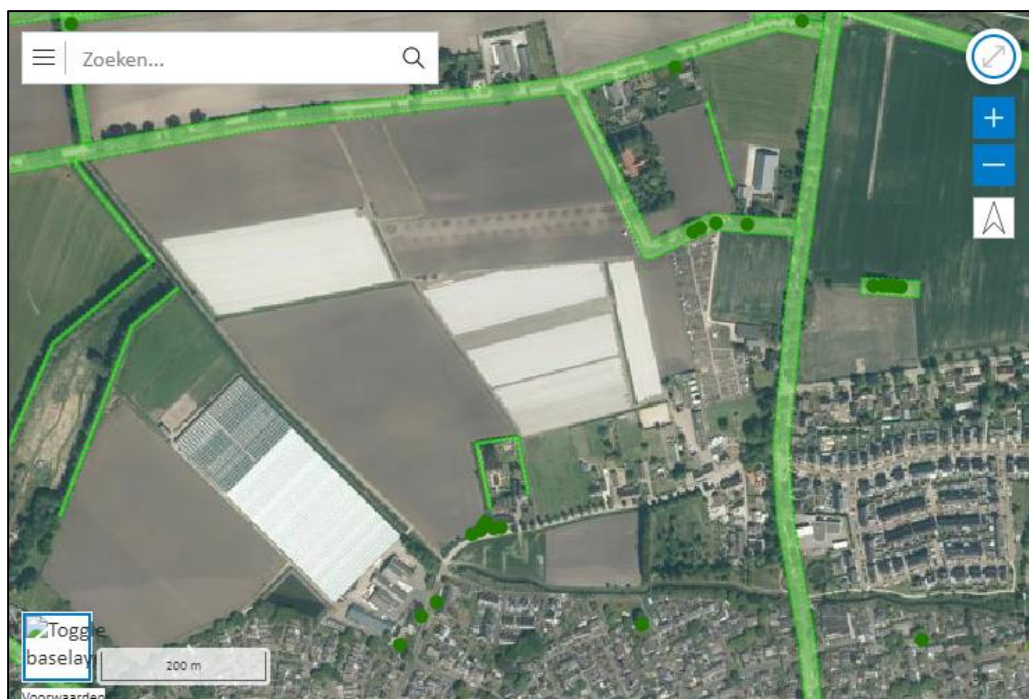
In en direct rond het plangebied zijn verschillende houtopstanden aanwezig. Met de ontwikkeling van het gebied is niet uitgesloten dat bomen gekapt worden. Volgens nr. 75706 van het Gemeenteblad van de gemeente Gemert-Bakel volgt de bebouwde komgrens in het kader van de Wet natuurbescherming de grens van het bestemmingsplan Buitengebied. Volgens ruimtelijkeplannen.nl valt het plangebied in zijn geheel binnen dit bestemmingsplan (zie navolgende afbeelding).

In het geval met de ontwikkeling van het gebied bomen of struiken van een beschermde houtopstand gekapt worden, dient van de velling melding te worden gedaan en dient herbepanting plaats te vinden. Herbepanting kan mogelijk ook plaats vinden op andere grond dan de locatie waar de houtopstand wordt gevelde. Hiervoor is een ontheffing van de provincie noodzakelijk. Deze herbepanting op andere grond dient te voldoen aan regels zoals die zijn gesteld in de provinciale verordening. Deze regels kunnen betrekking hebben op onder meer de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en op de natuurwaarde van de gevelde houtopstand.

Ons advies is om de houtopstanden in zijn geheel niet te kappen en mee te nemen in het nieuwe ontwerp van de locatie en waar mogelijk de houtopstanden juist te versterken en te verbinden met de omgeving (zie ook hoofdstuk 6).

5.3.2 Groene Kaart gemeente Gemert-Bakel

De gemeente Gemert-Bakel heeft ook beschikking over de zogenaamde Groene Kaart. Hier heeft de gemeente alle waardevolle bomen en bijzondere houtopstanden verzameld. Zie navolgende afbeeldingen voor een weergave hiervan in en rond het plangebied. Indien kap van dergelijke bomen of houtopstanden is voorzien, is een ontheffing bij de gemeente nodig. Deze quick scan toetst verder niet specifiek aan dit beleid, maar hier dient dus wel rekening mee gehouden te worden.

Uitsnede van Groene Kaart van gemeente Gemert-Bakel ter hoogte van het plangebied.

6 Kansen voor versterken natuurwaarden

Voor de versterking van natuurwaarden en de kansen voor de natuur is het uitgangspunt dat naast het plangebied ook het noordelijk en zuidelijk zoekgebied hierin meegenomen worden.

6.1 Natuurversterking met de Vijf V's voor Fauna

Een (natuurlijk) gebied is voor fauna het meest waardevol als het zijn gehele levenscyclus in dat gebied kan volbrengen. Dit is het geval als het voldoet aan de Vijf V's; voedsel, vocht, veiligheid, voortplanting en verbinding. Deze elementen worden hierna kort toegelicht. In de rest van dit hoofdstuk wordt regelmatig aan deze Vijf V's gerefereerd om duidelijk te maken voor welk aspect dit van belang is.

- Voedsel: dieren hebben voedsel nodig. Het dieet verschilt sterk per diersoort. Dit kan bijvoorbeeld nectar zijn van bloemrijke kruiden, struiken en bomen. Ander voedsel kunnen bessen, noten en zaden zijn. Ook dood organisch materiaal dient als voedsel. Carnivoren eten weer andere dieren.
- Vocht: een poel, sloot, wadi of ander waterhoudend element zorgt ervoor dat dieren kunnen drinken.
- Veiligheid: veiligheid is nodig voor de dieren om beschutting te vinden tegen natuurlijke vijanden, zoals roofdieren. Bomen, struiken, dichte vegetatie, takkenhopen, etc. zorgen hiervoor. Op veilige, geschikte plekken kunnen dieren verblijfplaatsen maken om tot rust te komen. Ook donkerte biedt een vorm van veiligheid. Plekken zonder kunstmatige verlichting zorgen ervoor dat dieren niet makkelijk te zien zijn.
- Voortplanting: iedere soort stelt zijn eigen eisen aan een goed voortplantingshabitat. Veel diersoorten planten zich voort in bomen, struiken of gebouwen. Vooral veel insecten en andere ongewervelden planten zich voort in ruige vegetatie en dood hout.
- Verbinding: veel dieren verplaatsen zich en dit moet veilig kunnen. Groene lijnvormige elementen zoals een bomenrij, houtwal/singel, haag/heg of groene tuinen zonder schuttingen bieden die mogelijkheid.

6.2 Behouden en waar mogelijk versterken huidige waardevolle natuurlijke elementen

- Zandweg Deelse Kampen. Zandwegen spelen een belangrijke rol voor veel solitaire bijen en andere insecten als voortplantingsplaats (Voortplanting).
- In Smalle sloot met steile oevers 1 (zie afbeelding bijlage 2) is een kwelvlies aanwezig. Dit is een aanwijzing dat het water uit dit slootje onder invloed van kwelwater staat. Kwelwater is vaak van goede kwaliteit, wat kansen biedt voor waardevolle waterflora en -fauna. Een hydroloog kan de kwelstromen in het gebied inzichtelijk maken. Het realiseren van poelen of andere vrij liggende open wateren die gevoed worden met dit schone kwelwater, is een grote kans voor de natuur. In dergelijke wateren kunnen libellen zich ontwikkelen. Deze bieden weer voedsel voor de boomvalk, die blijkens verspreidingsgegevens in de kern van Gemert en ten westen ervan is waargenomen.

- Bosje rond Deelse Kampen 11. Dit ruige en verruigde stukje groen biedt in de huidige situatie contrast aan de verder veelal uitgestrekte agrarische percelen. Allerlei dieren kunnen hier de Vijf V's vinden.
- Behoud het natuurlijke karakter van het oostelijke perceel van het zuidelijke zoekgebied. De aanwezige houtwal, populiersingel en meidoornhaag springen hier het meest in het oog. Dergelijke volgroeide structuren behouden is zeer waardevol, omdat het laten ontwikkelen van zulke landschapselementen (tientallen) jaren kan duren.
- Behoud en versterk de huidige bomenrijen (zoals beschreven in paragraaf 1.2.1.3). De oude knotwilgen langs de Deel zijn voor de natuur zeer waardevol. Steenuilen kunnen hier bijvoorbeeld in nestelen (Voortplanting). De bomenrijen langs de Groene Steeg zijn op meerdere plekken onderbroken. Een robuuste ononderbroken dubbele bomenrij biedt een goede vliegroute voor vleermuizen (Verbinding).
- Op het slootje tussen Deel 80 en 82 is een kwelvlies aanwezig. Ook hier is de waterkwaliteit dus waarschijnlijk relatief goed en kan hier waardevolle waterflora en -fauna ontstaan. Hier groeit hoog in de oever ook bosanemoon, een niet alledaagse plant. Behoudt van deze groeiplaats is dan ook de moeite waard.

6.3 Aansluiten op waardevolle natuurlijke elementen uit de omgeving.

- Het meest in het oog springende natuurlijke element is de Peelsche Loop. Het is voor de natuur hoe dan ook gunstig om deze verbindingszone uit te breiden of robuuster te maken (alle V's). Logisch is om dit te doen door de Molenbroekse Loop natuurlijker in te richten. Uit verspreidingsgegevens is bekend dat de bever verder naar het noordwesten in de Peelsche Loop aanwezig is. Als de Molenbroekse Loop ook natuurlijker wordt ingericht, kan de bever zijn leefgebied in deze loop uitbreiden (alle V's).
- De das heeft een burcht in het bosje ten noorden van de Peelsche Loop. De das heeft veel baat bij geleidende structuren, zoals houtsingels en hagen en dergelijke, omdat het dan beter voedsel kan vinden. Het realiseren van deze structuren in het noordelijke zoekgebied, aangesloten op de groenstructuren van de Peelsche Loop) zorgt voor een verbetering van geschikt foerageergebied dichtbij deze burcht. Mogelijk kan het in die geleidende structuren ook vluchtpijpen graven (Voedsel, Verbinding, Veiligheid).
- Ten westen van en haaks op het plangebied sluiten twee bomenrijen aan op de westzijde van het plangebied. Een kans kan hier zijn om deze bomenrijen door te laten lopen. Deze kunnen bijvoorbeeld aangesloten worden op de bossingel ten westen van het noordelijk zoekgebied. Ook hierlangs zou de das zich verder en makkelijker kunnen verplaatsen.
- De voornoemde bossingel is een zeer robuuste singel met flinke en oude bomen, waaronder zomereik en kers. Oude bomen takelen uiteindelijk af waardoor holtes ontstaan die geschikt zijn voor boombewonende vleermuizen, zoals ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis. Deze bossingel kan verder langs het plangebied en de Molenbroekse Loop doorgetrokken worden (alle V's).
- Vanuit de realisatie van de aan het oosten grenzende nieuwe woonwijk Doonheide II is de aanleg van een struweelhaag voorzien. Deze is ten noorden van het volkstuincomplex inmiddels aangelegd. Ook hiervoor geldt dat aansluiting hierop en het

doorlopen van het element naar de Peelsche Loop gunstig is voor de natuur, zoals bijvoorbeeld de wezel.

6.4 Aanleggen nieuwe natuurlijke landschapselementen

Naast behoud en versterken van huidige elementen en aansluiten op bestaande verbindingen is het nieuwe aanleggen van natuurlijke landschapselementen altijd gunstig voor de natuur. Hierbij kan gedacht worden aan de volgende landschapselementen:

- Natuurvriendelijke oever
- Poel
- Natuurlijke wadi
- Kruidenrijk grasland
- Mantelzoomvegetatie
- Bos(je)
- Houtwal/singel
- Overhoekjes met kruidige vegetatie

Daarbij is het voor de natuur waardevoller om hier met geleidelijke overgangen te werken en niet met strakke grenzen.

Uit verspreidingsgegevens blijkt verder dat meerdere vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Met de aanwezigheid van de Peelsche Loop en de realisatie van nieuwe landschapselementen ontstaat meer foerageergebied (Voedsel) voor vleermuizen. Daarbij kunnen mogelijkheden voor Verblijfplaatsen limiterend gaan werken. Het realiseren van een speciale vleermuistoren langs de Peelsche Loop kan deze beperking wegnemen en een impuls aan de plaatselijke vleermuisstand geven. Dit kan ook positief werken voor minder algemene soorten als de gewone grootoorvleermuis.

6.5 Natuurinclusief bouwen

Denk binnen de bouwvlakken ook aan de natuur. Ontwerp de bebouwing natuurinclusief (door bijvoorbeeld standaard inbouwvoorzieningen voor vleermuizen, zwaluwen en huismussen te realiseren) en inspireer bewoners of leg regels op om hun tuinen groen in te richten. Onderhoudsarme groene tuinen zijn ook mogelijk. Een andere mogelijkheid is om te voorzien in gemeenschappelijke (ecologisch) beheerde buitenruimtes met beperkte privé buitenruimtes ten behoeve van een natuurinclusieve toekomstbestendige inrichting.

7 Conclusie

De gemeente Gemert-Bakel is voornemens een woonomgeving met hoge kwaliteit van leven voor circa 780 woningen te realiseren, ten noorden van kern van Gemert. De gemeente wil in dit kader in een vroeg stadium al weten welke wettelijk beschermde natuurwaarden in dit gebied aanwezig zijn, zodat hierop geanticipeerd kan worden en deze waarden ook meegenomen kunnen worden in de toekomstige situatie.

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het plangebied. Ook is een inschatting gemaakt van de kansen voor versterking van de natuur, met de beoogde ontwikkeling van het gebied.

7.1 Gebiedsbescherming

Uit de quick scan blijkt dat Natura 2000-gebieden relatief ver van het plangebied af liggen. Het dichtstbijzijnde gebied is Deurnsche Peel & Mariapeel en ligt op een afstand van circa 13 kilometer. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden is vanwege een mogelijke toename in stikstofdepositie door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied niet uit te sluiten. Nader onderzoek in de vorm van een AERIUS-berekening is daarom noodzakelijk.

Verder blijkt uit de quick scan dat gebieden van Natuurnetwerk Nederland zeer dicht bij het plangebied liggen, namelijk op een afstand van 12 meter. Het Natuurnetwerk Brabant kent het begrip externe werking. Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het NNB kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNB. Ons advies is om het plangebied en daarnaast ook de zoekgebieden zo in te richten, dat van een aantasting van de ecologische waarden geen sprake is, of dat zelfs versterking van deze waarden optreedt. Dit kan wat ons betreft een integraal onderdeel zijn van de ontwerpopgave.

7.2 Soortenbescherming

7.2.1 *Zorgplicht*

In en rondom het plangebied kunnen in het wild levende planten en dieren aanwezig zijn. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving.

7.2.2 *Provinciale vrijstelling*

In en nabij het plangebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg.

7.2.3 Vogelrichtlijn

Daarnaast zijn mogelijk nog enkele essentiële elementen aanwezig, voor soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Zo blijkt uit de quick scan dat in en rondom het plangebied vogels kunnen broeden. Om overtreding van de wet te voorkomen wordt geadviseerd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield.

Mogelijk zijn ook nestplaatsen of essentieel leefgebied hiervoor aanwezig van buizerd, ransuil, sperwer, wespandief, boomvalk, roek, kerkuil en steenuil. Om hierover duidelijkheid te krijgen, dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied van deze soorten aanwezig blijkt, dan moet nagegaan worden of hiermee rekening gehouden kan worden in de toekomstige plannen. Indien dit niet mogelijk is, en de beschermde elementen gaan verloren, dan moeten mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Een alternatief is om het ontwerp van het plangebied zo in te richten dat mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen al op voorhand voor deze soorten worden voorkomen. Nader onderzoek en eventueel mitigerende maatregelen en een ontheffing Wet natuurbescherming is in dat geval niet noodzakelijk.

7.2.4 Habitatrichtlijn en Andere soorten

Verder zijn mogelijk verblijfplaatsen of essentiële elementen hiervoor van vleermuizen, das en eekhoorn aanwezig. Om uitsluitsel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten kan nader soortgericht onderzoek uitgevoerd worden. Indien verblijfplaatsen of essentiële elementen hiervoor aanwezig blijken, dan moet nagegaan worden of hiermee rekening gehouden kan worden in de toekomstige plannen. Indien dit niet mogelijk is, en de beschermde elementen gaan verloren, dan moeten mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Een alternatief is om het ontwerp van het plangebied zo in te richten dat mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen al op voorhand voor deze soorten worden voorkomen. Nader onderzoek en eventueel mitigerende maatregelen en een ontheffing Wet natuurbescherming is in dat geval niet noodzakelijk.

7.3 Bescherming houtopstanden

In en direct rond het plangebied zijn meerdere houtopstanden aanwezig, waarop het beschermingsregime van beschermde houtopstanden van de Wet natuurbescherming van toepassing is:

- Bosje ten zuiden van Deelse Kampen 11 (deel onder bestemming agrarisch)
- Langs Deel tussen Molenbroekse Loop en Deel 95
- Langs Groene Steeg, ter hoogte van het plangebied, hier en daar onderbroken
- Langs noord-zuid georiënteerde deel van Deelse Kampen
- Twee bomenrijen direct ten westen van en haaks op het plangebied

In het geval met de ontwikkeling van het gebied bomen of struiken van een beschermde houtopstand gekapt worden, dient van de velling melding te worden gedaan en dient herbeplanting plaats te vinden. Herbeplanting kan mogelijk ook plaats vinden op andere grond dan de locatie waar de houtopstand wordt geveld. Hiervoor is een ontheffing van de provincie noodzakelijk.

Ons advies is om de houtopstanden in zijn geheel niet te kappen en mee te nemen in het nieuwe ontwerp van de locatie en waar mogelijk de houtopstanden juist te versterken en te verbinden met de omgeving.

7.4 Kansen voor versterken natuurwaarden

In het plangebied, de zoekgebieden en de omgeving van het plangebied zijn verschillende goede kansen om de natuur te versterken. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Het behoud van huidige waardevolle natuurwaarden in het plangebied en de zoekgebieden;
- Mogelijkheden voor het verbinden van natuur met de omgeving;
- Het verder natuurlijk inrichten van het plangebied, zowel met natuurlijke landschapselementen alsook de te realiseren woningen natuurinclusief bouwen. Op deze manier kan op voorhand het overtreden van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming van mogelijk aanwezige beschermde soorten en elementen voorkomen worden.

7.5 Vervolgstappen

- Laat noodzakelijke Aeries-berekeningen uitvoeren;
- Houdt bij het ontwerp rekening met het omliggende Natuurnetwerk Brabant, zodat geen sprake is van verstoring van de ecologische waarden en versterk deze juist;
- Houdt bij het ontwerp rekening met mogelijk aanwezige beschermde soorten en elementen, zodat op voorhand een mogelijke overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen.
- Voer als alternatief nader onderzoek uit voor de soorten buizerd, ransuil, sperwer, wespandief, boomvalk, roek, kerkuil, steenuil, vleermuizen, das en eekhoorn.
- Benut de kansen voor natuurversterking en natuurinclusief bouwen in het stedenbouwkundig en landschappelijk ontwerp van het plangebied en de zoekgebieden.
- Houd rekening met de zorgplicht;
- Houd rekening met broedende vogels;

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12. 2017a. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017c. Kennisdocument Roek *Corvus frugilegus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017d. Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017e. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017f. Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017g. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Bos, F. Bosveld, M. Groenendijk, D. van Swaay, C. Wynhof, I. De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming. Nederlandse fauna deel 7.

Creemers, R. van Delft, J. 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9.

Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Janssen, J. A. M. Schamineé, J. H. J. 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrictlijn.

Lange, R. Twisk, P. van Winden, A. van Diepenbeek, A. 2003. Zoogdieren van West-Europa.

Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen onderweg. Uitgave DDW en VZZ.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna deel 4.

Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2020. Vleermuisprotocol 2021.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

SOVON. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Verspreiding, aantallen, verandering. Nederlandse Fauna deel 5.

Sparrus, L. Odé, B. Beringen, R. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. FLORON rapport 57.

Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites

www.anemoon.org
www.aerius.nl
www.eis-nederland.nl
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
statline.cbs.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.vogelbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Wet natuurbescherming, buiten de zorgplicht, al voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken. Deze zorgplicht is daarmee primair bedoeld om de eigen verantwoordelijkheid vast te leggen, die een ieder heeft voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt. In dit geval wordt een plan eveneens m.e.r.-plichtig¹. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde

¹ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001, welke plicht in de Nederlandse wetgeving is verankerd in artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aanschrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Voor dit netwerk geldt, op basis van artikel 2.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebied. De precieze invulling van de bescherming verschilt van provincie tot provincie. In paragraaf 2.1 staat de bescherming beschreven die in dit geval van toepassing is.

Soortenbescherming

Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen in de Wet natuurbescherming. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. Zie paragraaf 2.2 voor de vrijstelling die in deze provincie van toepassing is.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen

bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

Bijlage 2. Foto's van plangebied

Molenbroekse Loop

Smalle sloot met steile oevers 1

Een groot deel van de akkers bestaat uit aspergeakkers.

Impressie van overige kale akkers.

Impressie van weilanden binnen het plangebied.

Oude knotwilgen ten westen van Deel 80.

Het oostelijk deel van het zuidelijke zoekgebied heeft een natuurlijke inrichting.

Populierensingel in het zuidelijk zoekgebied, met daarvoor de meidoornhaag.

Links de populierensingel, rechts de meidoornhaag

Het zuidelijke zoekgebied bestaat grotendeels uit akker.

Paardenweide ten oosten van Deel 80.

Slootje tussen Deel 80 en 82, met kwelvlies en bloeiende bosanemoon in de oever.

Zandweg Deelse Kampen

Zandweg Deelse Kampen met Weiland en bosje rond Deelse Kampen 11.

Nieuw aangeplante houtsingel langs Deelse Kampen. Op de achtergrond is het volkstuintcomplex zichtbaar.

Kleine boomgaard aan oostgrens van het plangebied.

Smalle sloot met steile oever 2. Hier is overjarig riet aanwezig.

Groenesteeg met voor de regio karakteristieke knotberken.

Peelsche Loop ten noorden van het noordelijk zoekgebied.

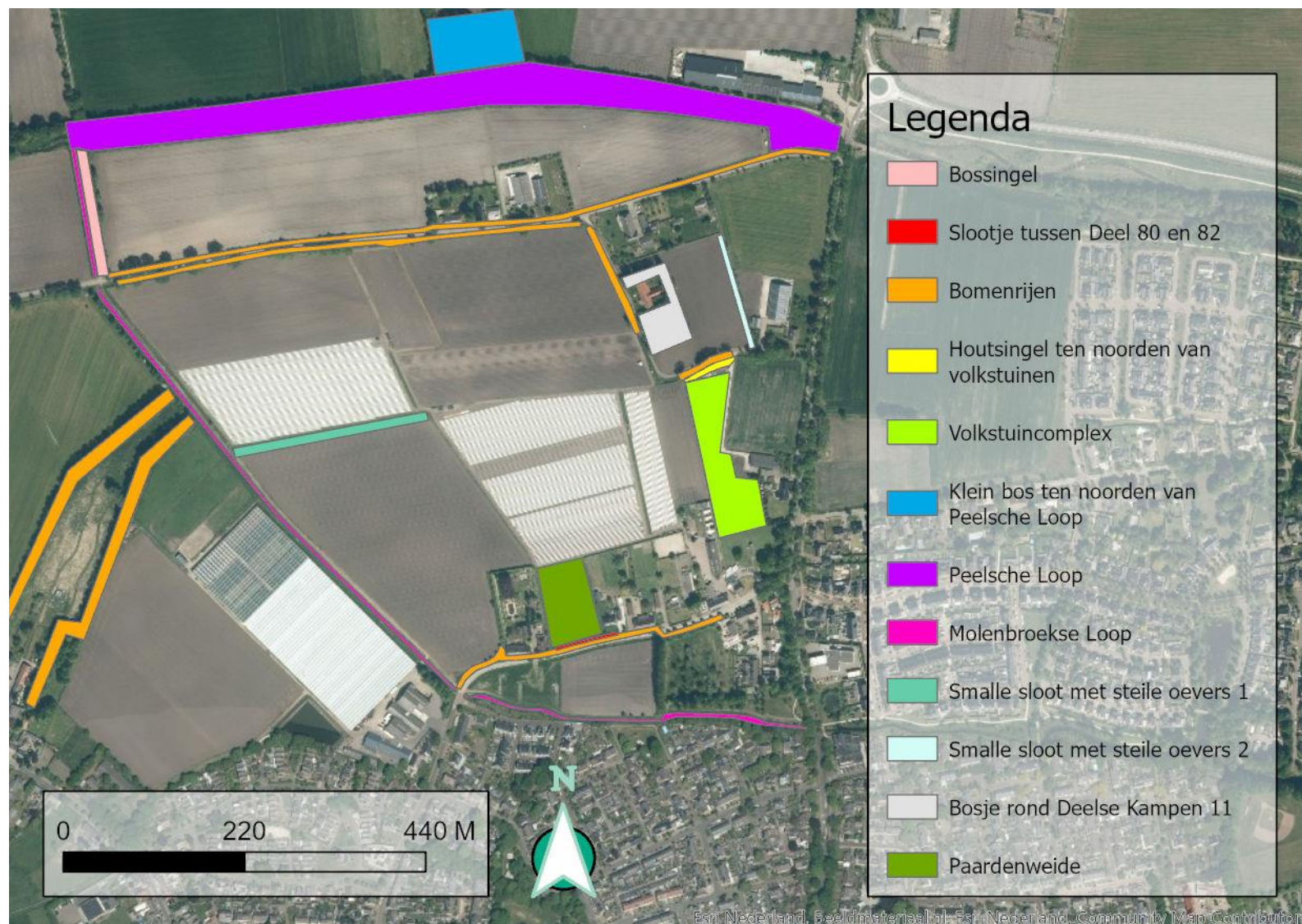
Bossingel en Molenbroekse Loop ten noordwesten van het plangebied.

Bijlage 3, overzicht mogelijk aanwezige beschermde soorten en advies

Soort(groep)	Beschermingsregime	Waar mogelijk aanwezig?	Welke essentiële elementen?	Wanneer treedt negatief effect op?	Advies
<i>Buizerd, ransuil, sperwer, wespendief, boomvalk, roek</i>	Vogelrichtlijn	Bosje rond Deelse Kampen 11	Nest	- Kap van bomen - Verstoring binnen 75 m van het nest	- Plan zo opstellen dat op voorhand geen negatieve effecten optreden. - Nader onderzoek naar aanwezigheid nesten uitvoeren als negatieve effecten met het plan niet op voorhand voorkomen kunnen worden.
<i>Kerkuil</i>	Vogelrichtlijn	Boerenerven grenzend aan plangebied	Nest	Als het erf met een nest teveel door nieuwbouw wordt ingebouwd.	- Plan zo opstellen dat een robuuste groenzone van de boerenerven aan de Deel en Deelse Kampen naar het buitengebied leidt. Dan zijn geen negatieve effecten te verwachten. - Nader onderzoek naar aanwezigheid nesten (wintercheck) uitvoeren als negatieve effecten met het plan niet op voorhand voorkomen kunnen worden.
<i>Steenuil</i>	Vogelrichtlijn	- Zuidelijke rand van plangebied en omgeving - Noordoostelijk deel van plangebied en omgeving	- Nest - essentieel leefgebied (territorium)	- Teveel verstoring bij aanlegfase - Verdwijnen essentieel leefgebied	- Plan zo opstellen dat rond de betreffende erven voldoende geschikt leefgebied voor de steenuil behouden blijft en wordt aangelegd, zodat in geval steenuilterritoria aanwezig zijn deze te allen tijde kunnen blijven functioneren. - Nader onderzoek naar aanwezigheid steenuil uitvoeren als negatieve effecten met het plan niet op voorhand voorkomen kunnen worden.
<i>Vleermuizen</i>	Habitatrichtlijn	Bosje rond Deelse Kampen 11	- Verblijfplaatsen in bomen	- Kap van bomen - Lichtverstoring 's nachts	- Plan zo opstellen dat geen kap van dikke bomen (> 30 cm) plaatsvindt in het bosje en dat het bosje 's nachts niet middels kunstmatige verlichting beschenen wordt. - Nader onderzoek naar aanwezigheid van geschikte holtes voor vleermuizen uitvoeren als negatieve effecten met het plan niet op voorhand voorkomen kunnen worden.

			- Vliegroute noordelijk deel Molenbroekse Loop	- Lichtverstoring 's nachts	- Plan zo opstellen dat de Molenbroekse Loop 's nachts niet middels kunstmatige verlichting beschenen wordt.
Das	Andere soorten	- Bosje rond Deelse Kampen 11 - Hele plangebied	- Burcht - Essentieel foerageergebied	- Ruimtelijke ingrepen in bosje - Ruimtelijke ingrepen in plangebied	Nader onderzoek naar de das is hoe dan ook nodig om een goed beeld te krijgen van hoe de das het plangebied gebruikt. Onderzoek van het bosje is noodzakelijk om de aanwezigheid van een burcht te bepalen.
Eekhoorn	Andere soorten	- Populierensingel langs Deelse Kampen - Bosje rond Deelse Kampen 11	- Nest en bijbehorend leefgebied	- Kap van bomen met nest - Kap van bomen wat essentieel leefgebied is	- Plan zo opstellen dat populierensingel en bosje behouden blijft. Er is dan geen verstoring te verwachten. - Nader onderzoek naar aanwezigheid van nesten in het bosje of daadwerkelijk gebruik van de eekhoorn van de neststructuren in de populierensingel uit laten voeren als negatieve effecten met het plan niet op voorhand voorkomen kunnen worden.

Bijlage 4, opvallende landschappelijke elementen

Elementen in en rond het plangebied en zoekgebieden.